

Nr 12

Civilutskottets betänkande i anledning av motion om ökade kontakter med kommuninvånarna i bebyggelseplaneringsfrågor.

Motionen

I motionen 1973:1574 av herr Ringaby m. fl. (m) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om tilläggsdirektiv till bygglagutredningen med de krav som i motionen anförts.

Motionärerna anför bl. a. att det måste anses mycket angeläget att förstärka informationen från det allmännas sida och öka kontaktmöjligheterna med de enskilda människorna i syfte att skapa bättre förståelse för politiska beslut. Särskilt engagerade känner sig människorna när det gäller bebyggelsen och miljön i den egna kommunen. Kommunens experter och förtroendevalda bör förvissa sig om kommuninvånarnas åsikter i stora planeringsfrågor.

Tidigare riksdagsbehandling m. m.

I civilutskottets betänkande CU 1971:23 behandlades en motion vari hemställdes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om åtgärder i syfte att stärka allmänhetens insyn och inflytande i samhällsplaneringen.

Utskottet anförde bl. a. att såväl offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén som bygglagutredningen och utredningen om den kommunala demokratin kommer att behandla den i motionen aktualiserade frågan. Sålunda anges – erinrade utskottet – i bygglagutredningens direktiv bl. a. att den kommunplan som avses bli grundläggande för den fysiska planeringen inom kommunen bör bli föremål för ett omfattande samråd med på olika sätt berörda enskilda personer och sammanslutningar, statliga myndigheter och kommunens egna organ. Den av utskottet avstyrkta motionen avslogs av riksdagen.

Civilutskottet behandlade 1972 (CU 1972:20) en motion om vidgat medinflytande i vissa ärenden enligt byggnadslagstiftningen. Med hänvisning till bygglagutredningens arbete avstyrkte utskottet motionen, som avslogs av riksdagen.

I december 1969 riktade statens planverk i en skrivelse till byggnadsnämnderna uppmärksamheten på behovet av att vidga insynen i planeringen. Skrivelsen fick ett välvilligt mottagande i kommunerna. För att lättare kunna följa kommunernas verksamhet i detta hänseende tillsattes våren 1970 en särskild arbetsgrupp inom verket. I promemorian "Medborgarinsyn i planeringen" har gruppen i maj 1971 redovisat sina erfarenheter.

Statens planverk har bl. a. i promemorian "Översiktlig fysisk planering

i kommun – Vidgad generalplanering” redogjort för sin syn på den översiktliga fysiska planeringen i kommunerna. I promemorian anför bl. a. att kommunen på ett tidigt stadium i generalplanearbetet bör samråda med länsstyrelsen samt övriga myndigheter, sammanslutningar och enskilda personer som kan ha väsentliga intressen att bevaka (jfr 14 § byggnadsstadgan). Vidare anför som särskilt angeläget att medborgarnas intresse av medverkan och insyn i planeringsfrågor tillgodoses på ett tidigt stadium.

Statsmakterna beslöt i december 1972 (prop. 1972:111, CU 1972:35) bl. a. att den fysiska riksplaneringen skall konkretiseras och fullföljas i en fortsatt planering på kommunal nivå. Med anledning härav har Kungl. Maj:t den 2 februari 1973 i cirkulär 1973:15 till samtliga statsmyndigheter anbefallt myndigheterna att beakta de uppdragna riktlinjerna. Samma dag lämnades länsstyrelserna uppdrag att föra överläggningar med kommunerna samt till Kungl. Maj:t redovisa vissa program för regional och kommunal planering i syfte att fullfölja riktlinjerna för hushållningen med landets mark- och vattentillgångar.

Statens planverk och Svenska kommunförbundet har i samverkan utgivit en rapport om förutsättningar och förändringar i kommunal samhällsplanering (statens planverks rapport 1973:18).

Utskottet

Frågan om medborgarinsyn i planeringen är viktig. Av den ovan lämnade redogörelsen framgår att frågan behandlas av såväl offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén som bygglagutredningen och utredningen om den kommunala demokratin. Redan på denna grund finner utskottet sig inte böra tillstyrka motionen 1973:1574.

Härutöver vill utskottet anföra följande. Statens planverk och Svenska kommunförbundet har vidtagit åtgärder för att fästa de kommunala organens uppmärksamhet på behovet av vidgad insyn i planeringen. I detta sammanhang bör särskilt nämnas den av planverket i samverkan med kommunförbundet nyligen utgivna rapporten om förutsättningar och förändringar i kommunal samhällsplanering. Rapporten har tillkommit mot bakgrund av statsmakternas i december 1972 fattade beslut om den fysiska riksplaneringens fullföljande. Vidare bör erinras om civilministerns uttalande i propositionen (1972:111) om den fysiska riksplaneringen. Civilministern anförde (s. 178) att det enligt hans mening borde bli utrymme för en fortsatt konkret debatt både i kommunala organ och bland medborgarna om den fysiska riksplaneringen, dess vidareutveckling och lokala tillämpning. Skäl finns alltså att förutsätta att olika medborgargrupper kommer att få tillfälle att ta del i bebyggelseplanering.

Utskottet hemställer
att riksdagen avslår motionen 1973:1574.

Stockholm den 20 mars 1973

På civilutskottets vägnar
ERIK GREBÄCK

Närvarande: herrar Grebäck (c), Bergman (s), Almgren (s), Tobé (fp),
Kristiansson i Örkelljunga (s), fröken Ljungberg (m), herrar Petersson i
Nybro (s), Andersson i Knäred (c), Lindkvist (s), Högström (s), Claeson
(vpk), Jadestig (s), Åkerfeldt (c), Annerås (fp) och Adolfsson (m).